

การเต้นรำในฐานะอาชีพในยุคดิจิทัล

Dance as a Professional Career in the Digital Era

ศรศักดิ์ รุ่งเรือง¹ และ ฤทัยชนนี ลิทธิชัย^{2,*}

Sornsak Rungrueang¹ and Ruthaychonnee Sittichai^{2,*}

¹ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี; Information Management Section, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University Pattani Campus; email: 6620210003@email.psu.ac.th

² หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี; Social Development Administration Section, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus; email: ruthsittichai@gmail.com

* Corresponding author email: ruthsittichai@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีลักษณะเป็นบทความวิชาการเชิงทบทวนและสังเคราะห์แนวคิด (Narrative review and conceptual synthesis) โดยมีข้อเสนอเชิงแนวคิดหลักคือกรอบสมรรถนะบูรณาการ 4 มิติ เพื่ออธิบายและสนับสนุนการพัฒนาอาชีพการเต้นอย่างยั่งยืนในบริบทเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม โดยวิเคราะห์พลวัตของ “การเต้นรำในฐานะอาชีพในยุคดิจิทัล” มุ่งอธิบายความเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศศิลปะการแสดงภายใต้เทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งทำให้ศิลปิน นักเต้น และผู้สอนเต้นสามารถสร้างผลงาน เผยแพร่ และสร้างรายได้ด้วยตนเองผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การศึกษาเชิงทบทวนวรรณกรรมและการสังเคราะห์เชิงแนวคิดนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ (1) ประเภทของอาชีพด้านการเต้นในยุคดิจิทัล (2) โอกาสในการสร้างรายได้และรูปแบบธุรกิจใหม่ (3) ความท้าทายที่สำคัญทั้งเชิงรายได้ สุขภาวะ เทคโนโลยี และทรัพย์สินทางปัญญา และ (4) แนวทางพัฒนาทักษะบูรณาการเพื่อความยั่งยืนของอาชีพ บทความชี้ว่าแพลตฟอร์มอย่าง TikTok, YouTube และ Instagram ได้ลดต้นทุนการผลิตและเผยแพร่ พร้อมทั้งเพิ่มศักยภาพการเข้าถึงผู้ชม แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพต้องเผชิญความผันผวนจากอัลกอริทึม ภาระงานดิจิทัล และความเสี่ยงด้านลิขสิทธิ์ ข้อเสนอหลักของบทความคือการยกระดับสมรรถนะ 4 มิติ ได้แก่ ศิลปะและการเต้น การสอน และการจัดการเรียนรู้ ดิจิทัลและสื่อใหม่ รวมถึงธุรกิจและการตลาดส่วนบุคคล ควบคู่กับการสนับสนุนเชิงนโยบาย โครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล และกลไกคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์ เพื่อให้การเต้นรำสามารถพัฒนาเป็นอาชีพที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสร้างมูลค่าเชิงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจในระยะยาว

คำสำคัญ: การเต้นรำ; การพัฒนาอาชีพ; ยุคดิจิทัล; ศิลปะการแสดง; อาชีพสร้างสรรค์

Abstract

The central contribution of this article is the proposal of an integrated four-domain competency framework that conceptualizes sustainable dance careers within the platform-based creative economy. It analyzes the dynamics of “dance as a profession in the digital era”, focusing on the changes in the performing arts ecosystem under digital technology. This transformation enables artists, dancers, and dance instructors to create, distribute, and monetize their work independently through online platforms. The literature review and conceptual synthesis are organized into four sections: (1) types of dance careers in the digital era, (2) revenue opportunities and emerging business models, (3) key challenges related to income stability, health and well-being, technology, and intellectual property, and (4) integrated skill development pathways for sustainable careers. The article indicates that platforms such as TikTok, YouTube, and Instagram have reduced production and distribution costs while enhancing audience reach. However, they also expose professionals to algorithmic volatility, digital workload, and copyright risks. The main proposal of the article is to elevate the four competencies: artistic and dance skills, pedagogy and learning management, digital and new media literacy, and entrepreneurial/personal branding, alongside policy support, digital infrastructure, and creator rights protection mechanisms. This approach aims to enable dance to develop into a stable profession with a good quality of life and to create long-term cultural and economic value.

Keywords: Creative profession; Dance; Career development; Digital era; Performing arts

1. บทนำ

การเต้นรำเป็นองค์ประกอบสำคัญของวัฒนธรรมมนุษย์ตั้งแต่สมัยโบราณ ทำหน้าที่ทั้งในฐานะศิลปะการแสดง ออกท่วงท่าและสื่อกลางทางสังคมที่สะท้อนค่านิยม ความเชื่อ และอัตลักษณ์ของผู้คน (Huddy, 2017) ในสังคม ยุคดิจิทัลร่วมสมัย การเต้นรำได้เคลื่อนผ่านจากพื้นที่เวทีไปสู่พื้นที่แพลตฟอร์ม เกิดรูปแบบอาชีพใหม่และโครงสร้าง รายได้ที่หลากหลายเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจผู้สร้างสรรค์ (Creator economy) และเครื่องมือวิเคราะห์ผู้ชมออนไลน์ในเชิงประวัติศาสตร์ การเต้นรำได้เป็นเพียงศิลปะเพื่อความบันเทิง แต่คือ ภาษาแห่งกาย ที่เชื่อมผู้คนเข้ากับชุมชน พิธีกรรม และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในแต่ละสังคม การตีความผ่านร่างกาย (Embodied interpretation) ทำให้ การเต้นรำมีมิติทางสังคมและอารมณ์สูง เป็นทั้งพื้นที่สุนทรียศาสตร์และการสื่อสารความหมายร่วม (Huddy, 2017) เมื่อสังคมก้าวสู่ศวรรษดิจิทัล บทบาทดังกล่าวมิได้หายไป แต่กลับถูก ทำให้เป็นแพลตฟอร์ม (Platformization) จน เกิดระบบนิเวศใหม่ที่นักเต้นสามารถสร้างงาน เผยแพร่ เข้าถึงผู้ชม และสร้างรายได้ข้ามพรมแดนได้ด้วยตนเอง แพลตฟอร์มอย่าง TikTok, YouTube และ Instagram ลดขนาด หน่วยการผลิตผลงาน จากสตูดิโอใหญ่สู่ปัจเจกที่มี สมาร์ทโฟนและทักษะตัดต่อขั้นพื้นฐาน การลดต้นทุนการผลิต การเผยแพร่ (Production–distribution costs) ผสานกับอัลกอริทึมแนะนำเนื้อหา ช่วยเพิ่มโอกาสการมองเห็นของศิลปินรุ่นใหม่และก่อรูปแบบรายได้ที่หลากหลาย เช่น รายได้จากโฆษณา ผู้สนับสนุน คอร์สออนไลน์ และการให้ทิประหว่างไลฟ์ (Armano, 2020; Deloitte, 2023; Sternlicht, 2024) แต่ก็ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพเผชิญความผันผวนของการเข้าถึง และการพึ่งพาอัลกอริทึมสูง (Lehrer, 2024)

บริบทไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีทิศทางสอดคล้องกัน รายงานของ UNESCO (2021) ชี้ว่าอุตสาหกรรม สร้างสรรค์ โดยเฉพาะศิลปะการแสดง เติบโตต่อเนื่องหลังโควิด-19 จากการปรับตัวของรูปแบบการแสดงและการ เรียนการสอนออนไลน์ เช่น คลาสผ่าน Zoom สตูดิโอออนไลน์ หลักฐานในไทยบ่งชี้ผลกระทบโควิดต่อคุณภาพ ชีวิตของครูเต้นอิสระและการปรับตัวสู่ดิจิทัล (ปองภพ สิงห์คำ และสาลี สุภาภรณ์, 2567) สะท้อนทั้งความเปราะบาง และความยืดหยุ่นของอาชีพ ความท้าทายเชิงโครงสร้างยังปรากฏเด่นชัด ได้แก่ ภาระทางกายภาพและการบาดเจ็บ เรื้อรังจากการฝึกซ้อม (Critchley, Rio, Friesen, Räisänen, Kenny, & Emery, 2026) ช่องว่างทักษะดิจิทัลเมื่อ เผชิญการเปลี่ยนแปลงเครื่องมือและอัลกอริทึมรวดเร็ว (Kemp, 2024) และประเด็นสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ทั้ง ทำเต้นและเพลงในแพลตฟอร์มออนไลน์ (สุพัตรา คำภา และวริยา ถ้ำเลิศ, 2563; Gover, 2021)

อาชีพด้านการเต้นรำในยุคดิจิทัลขยายจากนักเต้นเวทีสู่บทบาทนักเต้น ครีเอเตอร์คอนเทนต์ ครูเต้นออนไลน์ ผู้สร้างงานเต้นบนจอ (Screendance) และนักออกแบบการแสดงที่ผสมผสานเทคโนโลยีอย่างโมชันแคปเจอร์หรือ VR ซึ่ง ต้องมีทั้งทักษะร่างกายและทักษะสื่อดิจิทัล เช่น การถ่ายทำ ตัดต่อ และจัดการโซเชียลมีเดีย (Devyatova & Pichueva, 2022) พัฒนาการอินเทอร์เน็ตและแพลตฟอร์มวิดีโอทำให้การแสดงและบทเรียนเด่นถูกเผยแพร่อย่าง รวดเร็ว ผู้ชมเข้าถึงวิดีโอเต้นนับแสนได้เพียงไม่กี่คลิก และใช้สื่อออนไลน์เป็น เวที หลักแทนโรงละคร (Säljan-Morar, 2023) การระบาดของโควิด-19 ยิ่งเร่งให้ศิลปินต้องเปลี่ยนงานต้นไปสู่รูปแบบดิจิทัลเต็มตัว เพื่อความอยู่รอด และโอกาสเชิงพาณิชย์จากการบริหารโซเชียลมีเดียอย่างสร้างสรรค์ () พร้อมกันนั้น แนวโน้มอาชีพเต้นรำร่วมสมัยก็ เน้นความเป็นผู้ประกอบการและการสร้างเส้นทางอาชีพที่เชื่อมโยงเทคโนโลยี สื่อ และการศึกษาร่วมกัน ปรากฏการณ์ทางสังคมที่เห็นได้ชัดคือการเกิดเศรษฐกิจครีเอเตอร์ด้านการเต้น การสร้างชุมชนออนไลน์ข้ามพรมแดน และการทำให้การเคลื่อนไหวของร่างกายกลายเป็นข้อมูลและสินค้าดิจิทัล โดยยังคงยืนยันคุณค่าของ การเคลื่อนไหว สด ของมนุษย์ท่ามกลางเทคโนโลยี (Devyatova & Pichueva, 2022)

บทความนี้จึงสังเคราะห์ภาพรวม โอกาส ความท้าทาย ทักษะที่จำเป็นของอาชีพการเต้นในบริบทดิจิทัล โดยเชื่อมโยงงานต่างประเทศกับบริบทสังคมไทย ภูมิภาค และแปลงข้อค้นพบสู่ข้อเสนอเชิงปฏิบัติสำหรับผู้กำหนดนโยบาย สถาบันการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานในสาขา

แม้งานศึกษาที่ผ่านมาได้อธิบายบทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลต่อศิลปะการแสดง และการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ไว้อย่างกว้างขวาง แต่ยังพบช่องว่างเชิงองค์ความรู้ในด้านการสังเคราะห์ การเดินร่าในฐานะอาชีพที่พิจารณาควบคู่กันทั้งมิติแพลตฟอร์มดิจิทัล ความมั่นคงทางรายได้ สุขภาวะของผู้ประกอบวิชาชีพ และทักษะเพื่อความยั่งยืนในระยะยาว บทความนี้จึงมุ่งเติมเต็มช่องว่างดังกล่าวผ่านการทบทวนวรรณกรรมและการสังเคราะห์เชิงแนวคิดในบริบทสากลและบริบทไทย

2. วิธีการศึกษาและกรอบการวิเคราะห์

บทความนี้เป็นการศึกษาเชิงทบทวนวรรณกรรมแบบบรรยาย (Narrative literature review) ร่วมกับการสังเคราะห์เชิงแนวคิด (Conceptual synthesis) โดยคัดเลือกเอกสารวิชาการ รายงานนโยบาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาชีพด้านการเต้น ศิลปะการแสดงในยุคดิจิทัล และเศรษฐกิจผู้สร้างสรรค์ จากแหล่งข้อมูลสากลและในประเทศไทย เนื้อหาถูกวิเคราะห์เชิงธีม (Thematic analysis) และจัดกลุ่มเพื่อพัฒนาเป็นกรอบการอธิบายโอกาส ความท้าทาย และสมรรถนะที่จำเป็นต่อความยั่งยืนของอาชีพการเต้นในบริบทแพลตฟอร์มดิจิทัล

กรอบสมรรถนะ ในมิติของ ประเภทของอาชีพด้านการเต้นในยุคดิจิทัล โอกาสในการสร้างรายได้และรูปแบบธุรกิจ ความท้าทายและการจัดการความเสี่ยง และแผนทักษะบูรณาการเพื่อความยั่งยืนของอาชีพ ที่นำเสนอในบทความนี้เป็นผลลัพธ์ของการสังเคราะห์ข้ามแหล่งข้อมูล มิใช่การทดสอบเชิงประจักษ์ แต่มีเป้าหมายเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย การพัฒนาหลักสูตร และการกำหนดนโยบายในอนาคต

3. ประเภทของอาชีพด้านการเต้นในยุคดิจิทัล

อาชีพด้านการเต้นมีความหลากหลาย ทั้งในฐานะผู้แสดง ผู้สอน ผู้ออกแบบท่า ผู้ประกอบการ และผู้สร้างสรรค์คอนเทนต์ดิจิทัล โดยมีการบูรณาการทักษะศิลปะกับเทคโนโลยีและการจัดการอย่างเป็นระบบ (Huddy, 2017) ตัวอย่างบทบาทสำคัญและกิจกรรมวิชาชีพ

- 1) นักเต้นมืออาชีพ (Professional dancer) การแสดงเวที/คอนเสิร์ต/มิวสิกวิดีโอ งานโฆษณา งานแฟชั่นโชว์ และงานอีเวนต์ไลฟ์/สตรีมมิง
- 2) ผู้สอนเต้น (Dance instructor) คลาสสตูดิโอ/โรงเรียน/มหาวิทยาลัย คลาสออนไลน์แบบสดและแบบบันทึกล่วงหน้า รายวิชาไมโคร-คอร์ส
- 3) นักออกแบบท่าเต้น (Choreographer) ออกแบบท่าสำหรับงานเวที ภาพยนตร์ ละครเวที โฆษณา รวมถึงท่าไวรัลสั้นบนแพลตฟอร์ม
- 4) ผู้ประกอบการ (Dance entrepreneur) บริหารสตูดิโอ ระบบสมาชิก มินิคแอมป์/เวิร์กช็อป อีเวนต์แข่งขันเต้น แพลตฟอร์ม/แอปเฉพาะทาง
- 5) ผู้สร้างสรรค์เนื้อหาดิจิทัล (Digital dance content creator) วิดีโอสอน/รีแอ็กต์/รีวิว คอนเทนต์เบื้องหลังการไลฟ์สอน และ Dance challenge

แนวโน้มสำคัญคือ ไฮบริดบทบาท ที่บุคคลเดียวผสมหลายบทบาท เช่น ครูเต้นที่เป็นครีเอเตอร์และผู้ประกอบการในเวลาเดียวกัน สร้างเสถียรภาพรายได้ด้วยแหล่งที่มาหลากหลาย (Portfolio careers) และเสริมอำนาจต่อรองในตลาดแรงงานสร้างสรรค์

การขยายตัวของบทบาทอาชีพดังกล่าวสะท้อนการเปลี่ยนผ่านจากรูปแบบอาชีพเดี่ยว (Single-role career) ไปสู่อาชีพแบบผสมผสานหรือพอร์ตอาชีพ (Portfolio or Hybrid careers) ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพต้องบูรณาการบทบาทศิลปิน ครู ผู้ประกอบการ และผู้สร้างสื่อดิจิทัลเข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่มเสถียรภาพทางรายได้และลดความเสี่ยงในตลาดแรงงานสร้างสรรค์ยุคแพลตฟอร์ม

4. โอกาสในการสร้างรายได้และรูปแบบธุรกิจ

รายได้ของผู้ประกอบวิชาชีพเต้นในยุคแพลตฟอร์มแบ่งได้เป็นรายได้ตรงและอ้อม โดยขึ้นกับโมเดลธุรกิจที่เลือก และการวางกลยุทธ์คอนเทนต์ (Armano, 2020; Deloitte, 2023; Sternlicht, 2024) ตัวอย่างช่องทางรายได้ที่พบบ่อย

- 1) รายได้โฆษณาและพันธมิตร (Ads/Brand partnerships) สปอนเซอร์ และแคมเปญการตลาดบนแพลตฟอร์ม
 - 2) คอร์สออนไลน์ คอร์สสั้นเจาะทักษะ หลักสูตรเป็นชุด เรียนสดบันทึก และระบบสมัครสมาชิก ครอบคลุมทั้งการสอนในสตูดิโอ โรงเรียน มหาวิทยาลัย รวมถึงการเป็นครูสอนส่วนตัว และที่สำคัญคือ ผู้สอนเต้นออนไลน์ (Online dance instructor) ซึ่งเข้าถึงนักเรียนได้ทั่วโลกผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ
 - 3) การไลฟ์และการให้ทิป ของขวัญดิจิทัล
 - 4) ผลงานเชิงพาณิชย์ ออกแบบท่าเต้นให้ศิลปิน แปรนต์ โฆษณา ภาพยนตร์ละครเวที
 - 5) กิจกรรมเวิร์กช็อปค่ายฝึก รายได้จากค่าลงทะเบียน สปอนเซอร์พื้นที่อุปกรณ์
 - 6) สินค้าคอนเทนต์พรีเมียม ท่าเต้น เพลง/ลุปจังหวะที่จัดสรรสิทธิ์ Merchandising และ Presets template
- แนวปฏิบัติที่ได้ผลคือ การออกแบบ “โฟลต์คอนเทนต์” (Content flight) รายเดือนที่ผสมคอนเทนต์สั้นเพื่อการมองเห็นกับคอนเทนต์ยาวที่เปลี่ยนผู้ชมเป็นผู้เรียน/ลูกค้า และการติดตามตัวชี้วัดสำคัญ เช่น อัตราการดูจบ การคลิกต่อยอด การสมัครเรียน และรายได้ต่อผู้ติดตาม

5. ความท้าทายและการจัดการความเสี่ยง

ความท้าทายของอาชีพการเต้นในยุคดิจิทัลสามารถจำแนกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับโครงสร้างแพลตฟอร์ม ระดับปัจเจกผู้ประกอบการวิชาชีพ และระดับเชิงนโยบายและกฎระเบียบ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ แม้โอกาสจะกว้างขึ้น แต่อาชีพการเต้นยุคดิจิทัลต้องเผชิญอุปสรรคหลายมิติ ซึ่งควรบริหารจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อย่นระยะในระยะยาว มิติความท้าทายที่พบบ่อย ได้แก่

- 1) ความไม่แน่นอนของอัลกอริทึมและรายได้ รายได้ผันผวนตามยอดเข้าถึงนโยบายแพลตฟอร์ม (Lehrer, 2024)
- 2) ภาระและความเสี่ยงทางกายภาพ การบาดเจ็บเรื้อรัง ภาวะ Overuse และการฟื้นฟู (Critchley, Rio, Friesen, Räisänen, Kenny, & Emery, 2026)
- 3) ช่องว่างทักษะดิจิทัล เครื่องมือและรูปแบบสื่อใหม่เปลี่ยนเร็ว จำเป็นต้องอัปเดตอย่างต่อเนื่อง (Kemp, 2024)

4) สิทธิและลิขสิทธิ์ การละเมิดทำแท้ง เพลง การใช้ซ้ำโดยไม่ขออนุญาต ประเด็นการแบ่งปันรายได้ (สุพัตรา คำภา และวริยา ล้ำเลิศ, 2563; Gover, 2021)

5) สุขภาวะจิตสังคมและภาระงานดิจิทัล ความเครียดจากการผลิตคอนเทนต์ การเปรียบเทียบในสื่อสังคม และความสมดุลชีวิตและงาน

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ได้แก่ การวางแผนรายได้หลายช่องทาง (Income diversification) แผนฝึก พัก ฟื้นฟู (Periodization) คู่กับสุขภาวะจิต การอัปเดตดิจิทัลรายไตรมาส และการใช้สัญญา/ข้อตกลงมาตรฐานเพื่อคุ้มครองสิทธิ

6. แผนทักษะบูรณาการเพื่อความยั่งยืนของอาชีพ

กรอบสมรรถนะที่นำเสนอในบทความนี้ถือเป็นข้อเสนอเชิงแนวคิดหลัก (Core conceptual contribution) ซึ่งช่วยอธิบายว่าการเติบโตอย่างยั่งยืนของอาชีพการเต้นในยุคดิจิทัล มีได้ทั้งพาความสามารถด้านศิลปะเพียงมิติเดียว แต่ต้องอาศัยการพัฒนาทักษะเชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับระบบนิเวศแพลตฟอร์มและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมสมัย กรอบสมรรถนะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้นวางแผนการเติบโตอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านคุณภาพงาน การเข้าถึงผู้ชม และเสถียรภาพรายได้ (Kassing & Jay-Kirschenbaum, 2020; Lovette, Boykin, Kelly, & De Jesús, 2023; Adobe, 2023) องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1) ศิลปะและการเต้น (Artistic excellence) เทคนิคขั้นสูง การตีความอารมณ์ การเล่าเรื่องด้วยการเคลื่อนไหว การข้ามสไตล์ (multi-style versatility)

2) การสอนและการจัดการเรียนรู้ (Pedagogy & Management) ออกแบบหลักสูตร/รูบริก บริหารชั้นเรียน สตูดิโอ ประสบการณ์ผู้เรียน (Learner experience)

3) ดิจิทัลและสื่อใหม่ (Digital & New media) การถ่ายทำ/ตัดต่อ ไลฟ์สตรีม การจัดการแพลตฟอร์ม การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ชม

4) ธุรกิจและการตลาดส่วนบุคคล (Entrepreneurial & Branding) การวางแผนรายได้ ราคา แพ็กเกจ การเจรจาสัญญา แบนด์และพอร์ตโฟลิโอ

7. บทสรุป

อาชีพการเต้นในยุคดิจิทัลเป็นจุดบรรจบระหว่างศิลปะ เทคโนโลยี และผู้ประกอบการ การเติบโตอย่างยั่งยืนต้องพึ่งพาโครงสร้างสนับสนุนเชิงระบบ พร้อมความสามารถของผู้ปฏิบัติงานในการบูรณาการทักษะฝีมือและบริหารความเสี่ยงเชิงอัลกอริทึม สุขภาวะสิทธิในงานสร้างสรรค์ การเต้นในยุคดิจิทัลมิได้เป็นเพียงศิลปะแห่งการเคลื่อนไหวเท่านั้น หากแต่ได้กลายเป็นอาชีพที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น และมีศักยภาพในการเติบโตในระดับโลก เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อออนไลน์ได้เปิดโอกาสให้นักเต้นและผู้สอนต้นสามารถสร้างรายได้ สร้างตัวตน และขยายอิทธิพลในสังคมได้มากกว่าที่เคย อย่างไรก็ตาม ความท้าทายก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทั้งในด้านความมั่นคงทางรายได้ การแข่งขันสูง ปัญหาสุขภาพจากการใช้ร่างกาย รวมถึงประเด็นลิขสิทธิ์ในโลกออนไลน์ ดังนั้น การพัฒนา ทักษะบูรณาการ จึงเป็นหัวใจสำคัญของนักเต้นยุคใหม่ ซึ่งประกอบด้วยทักษะศิลปะและการเต้น การสอนและการบริหารจัดการ ทักษะดิจิทัล และการตลาดส่วนบุคคล เพื่อให้สามารถปรับตัวและเติบโตอย่างมั่นคงในอาชีพการเต้นที่เต็มไปด้วยโอกาสในศตวรรษที่ 21

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ลงทุนโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลสำหรับศิลปะการแสดง กองทุนพัฒนา อบรมดิจิทัล กลไกคุ้มครองลิขสิทธิ์
ข้อพิพาททางแพลตฟอร์ม (กระทรวงวัฒนธรรม, 2567; UNESCO, 2021)

8.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาชีพ

สร้างพอร์ตอาชีพแบบหลายช่องทาง ระบบสัญญามาตรฐาน ชุมชนนักปฏิบัติ และเมนเทอร์

8.3 ข้อเสนอแนะเชิงการศึกษา

บูรณาการสื่อดิจิทัล ธุรกิจสร้างสรรค์ กฎหมายลิขสิทธิ์ และสุขภาวะศิลปินในหลักสูตร พร้อมคลินิกให้
คำปรึกษาอาชีพ

8.4 ข้อเสนอแนะเชิงองค์ความรู้

บทความนี้ช่วยขยายความเข้าใจเรื่องอาชีพการเต้นจากกรอบศิลปะการแสดงแบบดั้งเดิม ไปสู่การมองใน
ฐานะอาชีพสร้างสรรค์ในระบบเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม พร้อมทั้งเสนอกรอบแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ต่อยอดในการ
วิจัยเชิงประจักษ์ การออกแบบหลักสูตร และการกำหนดนโยบายสาธารณะในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2566). **แผนแม่บทวัฒนธรรมแห่งชาติ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566-2570)**. กรุงเทพฯ: กระทรวง
วัฒนธรรม.
- ปองภพ สิงห์คำ และสาลิ สุภาภรณ์. (2567). ผลกระทบการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่มีต่ออาชีพผู้ฝึกสอนเต้นฟรี
แลนซ์และคุณภาพชีวิต. **วารสารคณะพลศึกษา**, 27(1), 28-41.
- สุพัทธรา คำภา และวริยา ล้ำเลิศ. (2563). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธินักแสดงแบบทำเต้น.
วารสารรัชภาคย์, 14(37), 226-240.
- Adobe. (2023). **2023 Digital trends**. Retrieved 10 September 2025, from <https://www.adobe.com/content/dam/cct/creativecloud/business/teams/whitepapers/pdf/Adobe-Digital-Trends-2023.pdf>
- Armano, D. (2020). **The great reinvention: how the pandemic is reshaping careers and futures**. Retrieved 28 January 2026, from <https://www.forbes.com/sites/davidarmano/2020/12/04/the-great-reinvention-how-the-pandemic-is-reshaping-careers-and-futures/>
- Critchley, M.L., Rio, E., Friesen, K.B., Räisänen, A.M., Kenny, S.J., & Emery, C.A. (2026). Injury prevention strategies in dance: a systematic review. **Journal of Dance Medicine & Science**, 30(1), 65-73.
- Deloitte. (2023). **Creator empowerment and the future of the content creator economy**. Retrieved 28 January 2026, from <https://www.deloitte.com/content/dam/assets-zone3/us/en/docs/services/consulting/2024/us-creator-empowerment-and-the-future-of-the-content-creator-economy.pdf>

- Devyatova, O.L., & Pichueva, A.A. (2022). Dance culture in the digital age. **Observatory of Culture**, 19(3), 250-261.
- Gover, K.E. (2021). "You stole my work! and you stole it poorly!" choreography, copyright, and the problem of inexpert iterations. **Dance Research Journal**, 53(1), 67-77.
- Huddy, A. (2017). Digital technology in the tertiary dance technique studio: expanding student engagement through collaborative and co-creative experiences. **Research in Dance Education**, 18(2), 174-189.
- Kassing, G., & Jay-Kirschenbaum, D. (2020). **Dance teaching methods and curriculum design: comprehensive K-12 dance education**. 2nd edition. Illinois: Human kinetics.
- Kemp, S. (2024). **Digital 2024 October global statshot report**. Retrieved 28 January 2026, from <https://datareportal.com/reports/digital-2024-october-global-statshot#:~:text=2024%20has%20been%20a%20year,finally%20have%20something%20to%20celebrate>
- Lehrer, R. (2024). **2023-2024 Theatrical season report: annual analysis of employment, earnings, membership and finance**. Retrieved 10 September 2025, from https://www.actorsequity.org/docs/librariesprovider2/about-documents/annual-reports/2023-2024-annual-report.pdf?sfvrsn=9c52a4bb_1
- Lovette, L., Boykin, H., Kelly, R.F., & De Jesús, O.R. (2023). **Juilliard presents new dances: edition 2023 featuring four world premieres by leading choreographers**. Retrieved 10 September 2025, from <https://www.juilliard.edu/news/168006/juilliard-presents-new-dances-edition-2023-featuring-four-world-premieres-leading#:~:text=In%20the%20four%20year%20dance,the%20possibilities%20that%20lie%20ahead.>
- Sălăjan-Morar, V.A. (2023). The art of dance in a digital world. **Doctoral Horizons**, 4(1), 50–61.
- Sternlicht, A. (2024). **Charli And Dixie D’Amelio: turned TikTok fame into a billionaire-backed personal brand that hinges on their personal lives**. Retrieved 28 January 2026, from <https://www.forbes.com/sites/alexandra sternlicht/2022/09/06/charli-and-dixie-damelio-turned-tiktok-fame-into-a-billionaire-backed-personal-brand-that-hinges-on-their-personal-lives/>
- UNESCO. (2021). **Managing creativity and the arts in South-East Asia**. Retrieved 10 September 2025, from <https://www.unesco.org/creativity/sites/default/files/medias/fichiers/2023/01/375664eng.pdf>